

Piimäkuu
18. päiv
2026

Nummör
12 (615)

Leht mass 2 €

UMƏ LEHT

VANA - VÖROMAA RAHVA UMAN KEELN LEHT



Koorti Erkki kirändusest, julgoolõkist ja Võromaast

Kae lk 2

Vahtsõnõ sannalaul ütēn videoga saa pia valmis

Kae lk 3

Ka väikun Võro liinan või kurjust ette tulla

Kae lk 4



Vana-Võromaa perändüs Karilatsin saa tävëndüst. Karilatsi vabaõhumuusõum kuts suvõaol küllä vahtsit elämüisi saama. Pääle õigõ mitmõ luudusõt vaimopuhahust saanu näütüse ja muidoki püsüvälläpanõgi kaemist saa paigapääll mõnusalõ maaha istu ja kosutusõs krõbista «Karilatsi kõrnit», miä om muusõumi külilidsi jaos Võromaa umast pekist tennü Jaagumäe söõgikeskus.

Muusõumi juhataja Lilosoni Kersti ütēl, et inemiisi lahkõ vastavõtü pääle om mõtõldu inämbki ja nii või muusõumin käüjä jovvuta hinnäst ka «Rehetarõ leeväkeisiga» – seo om näksiklassiga leeväst ütēn tsisnakuga.

UL

Vahtsõliina maa-rahva laadu pääl arotõdas maello

Seo nädälivaihtus, 20. ja 21. piimäkuul peetas Vahtsõliina maa-rahva laatu. Timahavadõ laada kavan om ütē pikemb maalo-arotus. Nimelt saava puulpäävä kellä 13–15 meierei man piimäpuki-lava pääl kokko mi kandi maalo tunnõdu tegijä. Arotusõkavan om kolm teemat. Küsümüsele, kiä katt su söõgilavva, pruuuva vastust löüdä Viira Ants-Hannes Eesti põllumajandus-kaubanduskuast, Timmi Tarmo Jaagumäe talost, Rosenbergi Ivar Roosu talost ja mahhesõõgi valdkunna edendäjä Kesküla Kaja Alt-Lauri talost. Tuust, kuis nä omma valinu elo maal, kõnõlõsõ Niilo Karl Nopri talost, Trola Elisabeth Ilumäe talost, Oleski Jane Madala mahhetalost ja Kraami Maarja Mardimäe mahhetalost. Määne om õigõ maakas ja õigõ maalo, toda pruuuva selges saia Roositalu Ranet Joosepi talost, Sepä

Karin Maamehe Golfi talost ja Mõttusõ Meelis Mõtsavelle talost. Arotamist juht aokiränik Mõttusõ Mirjam.

Lauluesä muusõum hõiskas – 85

28. piimäkuul kell 12 uut Kreutzwaldi majamuusõum ummi sõpru ja tugõjit tähütämä Eesti kõgõ vanõmba kiränigumuusõumi – Lauluesä muusõumi hällüpäivä. Muusõumi vallategemise pido peeti jo 28. piimäkuul 85 aastakka tagasi. Sünnpääväl kõnõldas muusõumi kujonõmislõuust ja püsünäütüisi kokkosäädjist. Püsüvälläpanõk uut jäl vahtsõndamist ja ummi ettekujotüisi muudast Kreutzwaldi muusõumist jagava Parhomenko Aadri ja Allasõ Annabel.

Loetas ette opilaisi 2022. aastaga kirätõie võistlusõlõ saadõtuid kirju. Tujomuusikat mäng Kambergi Kersti kandlõansambli.

UL



TOOMÕ TRIINU PILT

Vana-Võromaa esindüs Baltica pääliinapäivil. 5.–7. piimäkuul peeti Talnan perimüsifestivali Baltica pääliinapäivi. Päivist võtt ossa päält 100 folkloorirühmä ja ütēkesinejä üle Eesti, päält tuu viil külälise vällämaalt. Ka Vana-Võromaa oll festivalil uma esindüse ja saatkunateligä välän. Huvilidsõ saiva osta käsitüükraami ja vörokeelitsit raamatit ja oppi Karilatsi muusõumi inemiisi juhtmisõl langaketrüst. 6. piimäkuul oll hulga Baltica lavapäälitsit tegemiisi pühendet lõunaeasti kultuurilõ, näütüses sai ütēn Kalla Urmassõga Võromaa rahvalaulõ laulda.

Kultuuritegeläisi pildi Kääpä kooli aknidõ pääl

RAHMANI ELO

Kääpä kooli tõsõ kõrra iintarõn saa nätä aknõmaalõ, kon om kujotõt inemiisi, kink tegemise omma Võromaa kultuuri jaos tähtsä.

«Klaasimaalõ tegemise mõtõ tull mi kooli oppajal Liisul. Et meil omma tõsõ kõrra iintarõn suurõ aknõ, kon vällänäüdüsse vaeldusõ, tundu hää mõtõ panda sinnä klaasimaali, selle et päävvalgusõn tegünes klaasimaalõst kinä värvemäng.» seletäs Kääpä kooli huvijuht Mihkelsoni Elen.

Joba mõni aastak lüü Kääpä kuul ütēn projektin «Umakultuur mi ümbre». Tuu tsiht om anda latsilõ ja nuurilõ võimalus saia tunda elävät umakultuuri läbi praktiilidsi tegemiisi. Nii tettigi timahava 1.–5. piimäkuuni koolin umakultuuri opitarri ja ütē opitarõ oll oppajidõ ja opilaisi ütēne klaasimaalõ tegemine. «Oppaja teivä mõttõtalossõ, kon egäüts pidi nimmama noidõ nimmi, kiä omma seo kandi keele ja kultuuri alalõpüsümise hääs midägi tennü. Nii valiti pildi pääle vällä Contra, Laanõ Triinu, Rahmani Jan, Ilvese

Aapo ja Kalkuna Mari,» kõnõlõs huvijuht.

Maalõ tegemine läts peris kinäste. Opitarõ läbivijä Liisu ütēn käsitüüoppaja Üllega löüdsevä portreepildi ja kandsõva nuu klaasi pääle. Latsilõ jäi rõõm kujonda kõik tuu, mis portreest vällä jäi. Egä autori mano panti mõni tähendüsega motiiv, kujond vai laulusalm, miä om tälle umanõ. «Nii sai Contra maali pääle jalgratas, Kalkuna Marilõ ehte, Laanõ Triinulõ timä latsiraamatidõ kaasõ, Rahmani Janilõ Uma Lehe pilt ja Ilvese Aapo maali pääle kirotoði euro-laulu «Tii» sõna. Latsilõ anti värvmise man vaba käe, a seo tegemine passõ inämb tõsõ ja kolmanda kooliastmõ opilaisilõ, selle et om vaia mõista maali ja värvi,» kõnõlõs Mihkelson.

Pilte tegemine võtt nätal aigu. Iispäävä alostõdi portreede piirjuuni maalmist ja värvmine lõpõtõdi ja pildi säeti üles neläpäävä õdagu. «Jäimi tulõmiga väega rahulõ, olõmi õnnõligu, et Liisul sääne mõtõ tull, ja hää miil om, et opilasõ tull nokitsõmisõga ütēn. Tullõm om väega illos, olõmi ka sotsiaalmeediän palfõ kittä saanu.» võtt Kääpä kooli huvijuht Mihkelsoni Elen pilte saamisõ luo kokko.



Kääpä kooli oppajidõ ja opilaisi ütēdse tüüga valmis saanu klaasimaali, kon pääl omma Kalkuna Mari, Laanõ Triinu, Rahmani Jan, Contra ja Ilvese Aapo.

Vahtsõnõ luulõraamat «Aojõgi»

Trüküst om tulnu Kürsa Ere vahtsõnõ vörokeeline luulõraamat päälkiräga «Aojõgi». «Põimsõ vahtsõs raamatus elojõõ päält üles tähendõdu umakeelidse värsi luudusõt, inemiisist ja aost,» ütles luulõtaja uma raamadukotsilõ.

Umakandi rahvas saa raamatut nätä 26. piimäkuul Varstun Taga Vahi muro pääl (Kesk 28, Varstu), ku om Rõugõ valla edimäne hoovimüügipäiv. Teedüst saa hoovimüügipäivä kotsilõ Rõugõ valla kodolehe päält.



UL

Tõmba juhe sainast vällä!

Suvinõ püürüsaig om pia käen. Tuu om iks olnu aig, ku inemise võtva hinnast umist egäpäävategemist vabas, tähistäse võidu-pühä, tegevä jaanituld ja kääv üsttõdsõl külän. Üts arotus käu aastagast aastakka kah tuu mano: kas jaaniõdagu satas vai ei. Kogõmusõ omma näüdänü, et tihtipääle iks satas. Ma tunnõ saost õnnõ häädmiiilt, aiavili ei kuiu är ja ei tolma nii kõvastõ.

Ku kaia timahavast aastakka, sis ilm om kasumisõ jaos väega helde olnu. Om olnu hulga vihmasit päivi, a vihma om tulnu parasjago, olõ-i hirmsalõ uputanu. Ja iks päävapaistõlist aigu om kah vihma sekkä olnu. Kõgõ tuu man olõ-i kihulaisi, saa õdagu rahulikult välän istu. Ja mul om tunnõ, et õigõ pia omma mõtsan kikkaseene välän. Kikkasiini korjaminõ om mu jaos kõgõ suurõmb meechariminõ ja hindä laatminõ.

A suurõmbalõ hulgalõ rahvalõ om hindälaatisõ aig taasama jaaniaig. Tüü ja vaiv unõhtõdas, peetas pito, tundas hinnast ku vaba inemine. Kunagi laulsõ Rutiku Emil, et tõmba juhe vällä sainast ja sust inemine saa. Tuu või olla õigõ jutt, a inemise saamisõst ütsindä ei avita: tulnu pruuvi inemises jää kah. Et perän es olnu suurõmbat kahjatsõmist.

RAHMANI JAN
Uma Lehe päätoimõndaja



UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.
Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin
E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21
Kodoleht: umaleht.ee
Molovihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee
Abitõimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee
Keeletoimõndaja: Laivi Org, laiviorg@gmail.com
Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:
Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee
Tellmine: AS Õhtuleht Kirjastus, tellimine.ee, tel 617 7717

Tõsõ kundi otsast

Ettevõtja PINDMAA AIGAR märgo-
tas tan ilmaasju pääle tsipa tõsõ
nuka alt, ku hariligult kaema
harinu oltas.

Pärdi keskus
um väärt paik

Mul olf veidükese aigu tagasi trehvämine pitä Laulasmaal Pärdi keskusõn perreettevõt-
tidõ liidu kuunolõkit ja kes-
kusõ tegemisiisa tsipa tutv-
saia. Sai kullõlda Pärdi Arvo
kujunõmisõ luku ja märgota,
läbi määndsõide rassõhuisi tä
um jõudnu maailma ütes tun-
nõtumbas eestlases. Ütest liht-
sast maapõisist um saanu in-
mine, kedä terve maailm tund
ja kes viil tämbä mi seen eläs.

Keskusõn sai kaia viie-
meisteri kirotõdud noodikirja.
Mõtli inne uman pään, et
mis tuu sis um, lihtsäle noo-
di paprõ pääle kirja pantu. A
ku pallo sääl um paranduisi ja
ümbremängimisi, ku pallo um
väega elotervit lausit nuutõ
pääle ja vahelõ kirotõd. Noidõ
perrä saa nätä, kuis üts loo-
ming sünnüs, kuis tuusama
vast kolmõ-nelä minodi pik-
kudõ muusigapala pääle um
kulutõd tunnõ ja tunnõ.

Mi liidul läts tollõga kah
häste, et Pärdi perrepoig
Michael astõ mi organisat-
sioonin liikmõs. Ku ma ildamp-
o olli Euruupa perreettevõt-
tidõ liidu aastakuunolõkil, küsti,
mis meil tan Eestin tetäs ja
kuis lätt. Ütli, et väega häste

lätt, näütüses perekund Pärt
um mi organisatsioonin. Tollõ
pääle läts Euruupa tegeläisil
suu vallalõ. Saksa, Prantsusõ
ja Hollandi mehe naksi kõnõ-
lõma, et näil mängitäs kerikin
ja muial tihtipääle Pärdi Arvo
muusikat ja sis tulõ kõgõ väega
hää ja pühä tunnõ pääle. Ja ku
nä sügüse Eestimaalõ tulõva,
tahtva nä kimmälä Pärdi muu-
sikat kullõlda.

Pärdi keskusõ ehitämine um
olnu Eesti riigi väega suur teno
suurõlõ viiemeistrile. Keskus
um tett niimuudu, et väega
veidü puid um maaha võet.
Maja um pant ilosalõ sinnä
pedäjäde keskele. Ku sääl seen
olõd vai välän istut, kuulõd õnnõ
tsirgulaulu vai mõtsa mühinät,
vai sis tasalist luudusõ hellü.
Ku sääl istut, saat arvu, et hää
aşa siin ilman ja ilosa helü su
pään sünnüse vaikusõn, mitte
suurõn kärän.

Ma olõ kül väega uhkõ, et mi
hulka sünnüs aig-aolt säändsit
herksit tähti, kiä ei olõ kuulsa
õnnõ siinmaal, a umma tunnõ-
du üle ilma. Mu kimmäs soovit-
us um kõigilõ, kiä viil käünü
ei olõ, seo suvi Pärdi keskus-
kaema minnä. Taha kimmälä
esi kah viil sinnä tagasi min-
nä, tuust õhkkunnast mõnnu
tunda ja olla luujalõ tenolik, et
säane miis mi hulgan um.

Koorti Erkki: Eesti inemine või tämbä hinnast julgõlõ tunda

Ajami juttu kiränigu ja julgõ-
olõgieksperdi Koorti Erkkiga.

Kuis lätt?

Ei noh, ku Eesti om vaba ja
perrega om kõrran, sis ülejäünü
omma detaili. Nii et häste lätt.

Sul om valmis saanu neläs
raamat sõasulatsõst Marku-
sõst. Minkast tuu kõnõlõs?

Markusõ luu olli mõtõldu ku
triloogia, a nüüd om kuigi tri-
loogia saanu järe. Tuu kõnõlõs
ütest säändsest kotussõst nigu
Kursi. Inämbüs inemiisi tiid-
vä tuud ku Puurmani. Keska
paiku olf sääl üts väiku kom-
tuurkund ja sääl kõrval olf suur
Tarto piiskopiriik. Ja noil olf
umavahelist naginat kah vähe-
kese ja Markus sis lätki kaema,
mis sääl Kursin tetäs kah.

Kes tuu Markus säane om?

Tä om Pugola poiss, Misso
kandist. Ma olõ iks piirivalvji-
lõ kõnõlnu, et keskaol olf sääl
Misso kandin piirivalvõsalk,
mis es tii teopäivin põllutüüd,
a käve piiri valvman. Noil olf
relva kandmisõ õigus pallo
kavvõmb ku ülejäünü Eestin.

A kuis Markusõst säane ilma-
hulgas sai?

Elo kässe. Periselt Markus ja
alostusõn saadõti Vahtsõliina,
selle et sääl Vahtsõliinan olf
kiäki, kes vainäs toda kanti
ja ässit sinnä vinläisi kallaalõ.
Markus täütse uma kohussõ
sääl är, a tuu, kes timä sinnä
saatsõ, olf vahepääl är kool-
nu ja tõsõ es tiia tuust kokko-
leppes. Mõtliiva, et tä esi taht-
sõ sinnä minnä. Ja sis tä läts
Kirumpääle, kon tä kuuldsõ,
et üts timä hää sõbõr om sääl
är koolnu. Perän tulf vällä, et
är tapõtu. Sääl tä kõrrald sis
kättemassu. Ja peräst tulf säält
är minnä. Tä läts Tartolõ sõsa-
ra mano, sõsar olf Tarbatun.
Ja nüüd hulk Kursi komtuuri
man.

Kaemi üle ola
tagasi

Pikaaolilõ kuulmeistre
SÄINASTI ENE, kiä om muilõ ainidõ
siän opanu aoluku kah, tulõtas
miilde sünnüisi aost, ku Eesti
vahtsõst esisaisvas sai.

Piimäkuu tõnõ puul

Eesti läbi aigõ kõgõ kimmämb
kergejoustiguvõistlus peeti
1986. aasta piimäkuul Kadri-
oro staadioni pääl. Tuu olf Sak-
sa DV ja NSV Liidu maavõist-
lus, koh tetti kats ilmarekordit.

1987. aasta jaanipäävä pidi
iks kuivast säädüsest kinni
pidämä. Müügilette pääl olf
limmonaat ja pütüst sai kvassi
osta. A inemise olli vällä mõ-
tõlnu egäsugumaidis knihve, et
pido pidämädä es jäänü. Han-
sä ajaminõ olf nii lakja lännü, et
tsukrust nakaš puudus tulõma.

Inne jaanipäävä 1988. aast-
tal tetti tagasi Kolga-Jaani
kerko man olnu Vabahussõa
mälehtüsmärk. Pääle tuud na-
kaš egäl puul mälehtüsmärke
tagasitegemine. 23. piimäkuu



RAHMANI JANI PILT

Kiränik ja julgõolõgieksper
Koorti Erkki.

Kas tä lätt viil kohegi edesi?

No kes tuud tiid, ega ma kah
ei tiia, mis tä edesi tege. Tä
om uma elo kah.

Sinno tuntas ku julgõolõgi-
eksperdi. Ku julgõlõ või Eesti
inemine hinnast tämbä tun-
da?

Väega julgõlõ. Ma arva, et
vähäsil aigõl maailma aoluun
om meil nii julgõ olla olnu.
Mi lihtsäle olõmi är unõhtan-
nu tollõ, mis olõs võinu 1991.
aastal tulla, ku Vinne väe olli
seen ja Interrinne pruusõ
sõalist konfliktit üles käändä.
Ja augustiputš kah Moskvan,
91. aastal. Ku soomusmassina
siist Võrostki müüdä lätsi, olõ
es meil minkagi hinnast kaitsa.
Parhilla om iks tävveste tõnõ
aig. Kooni vinläne Ukrainan
om, ei jakku tä jõudu muus
suurõmbas tsiatüküs. Väikei-
si tsiatempõ tä tutt iks tetä, a
suurõmbat ei suta.

Midä inemise saanu tetä, et
kõik aig pelgämä es pidänü?

Olõ toonu säändse näüte, et
ku Liivi sõa aigu, pia 500 aas-
tat tagasi, olõs inemise tiidnü,
mis või tulla, sis nä olõs kas är
pagõnu vai kõik aig murõhtan-
nu. A nä es tiia. Tuul aol läts
kuningal kah tükk aigu, inne
ku tä sai teedä, kes lahingu
võitsõ. Võidsõ minnä mitu nä-
dälit, inne ku käskjalg kohalõ
jõudsõ.

A tämbädsel pääväl om nii,

et mi saami kaia õkvapildin,
mis sõan parjalõ juhtus. Tuu
tege säändse tundõ, et kõik,
mis sünnüs, om hirmsalõ läh-
kül. Ja midä sääl salada, tan
omma säändse ettekuulut-
sõ kah olnu, et vinläne om
2027. aastal valmis suurõmbas
ründämises. Ma ütli niimuud-
du, et vinläne om Ukrainan är
palotanu kõik uma tagavara,
midä tä 1945. aastast kogonu
om. Ja ei olõ täl noid kostkilt
asõmõlõ võtta.

Olõt perämädsel aol saanu
ummi julgõolõgiprognosõga
sõnna Saksamaa aokirändü-
sen. Kuis tuu nii läts?

Mullõ sukugi es miildü, et
kõik aig kõnõldi: Narva om
järgmäne ja sis om Hiiumaa
ja... Sis mõtli, et ku ma olõssi
Moskvan plaanja ja mul olnu
kõik ressursi käen, sis midä
ma teesi tuujaos, et hindä po-
sitsioonin parõmbas tetä. Mõtli
läbi tugõvamba ja nõrgõmba
küle ja mu valik olf Saksamaa
sälga minek. Ja kõgõ rohkõmb
tunnus mullõ, et sakslaisilõ
läts kõrda mu Rügeni saarõ
mõtõ. Tuu om üts suurõmbit
saari Läänemeren, pallo saks-
lasõ kääv sääl puhkaman,
kõik tiidvä toda kotust. Ku
Saksa aokiränigu viimätsel aol
ühendüs omma võtnu, küsüse
kõik «Rügeni stsenaariumi»
kotsilõ. Tuu mõtõ om peris lin-
du lännü.

Saksamaa iks kõigus katõ
vaihõl: kas tukõ Ukrainat
rohkõmb vai vähämb. Ku ma
piässi toda plaanma, tennü
kõik, et Saksamaa kimmälä
Ukraina kasus är otsustasi.
Nä omma Ukrainat kül väega
pallo tugõnu, a om asju, midä
nä ei olõ andnu, ja om asju,
kon nä omma ütelnü, et siist
edesi nä ei avida. Egä kõrd, ku
vinläne Saksamaal määndsegi
hüüriidrünnäkü kõrraldas, es
pidänü olõma küsumüs, kas
iks piät Ukrainat tugõma, a

piässi Ukrainalõ andma midä-
gi viil ekstra. Tuu om asi, mil-
lest vinläne peräkõrd arvu saa.
Ku nakkat arutama, kas mi
iks piämi ülepeä avitama, saat
järgmäse hoobi kah. A ku
egä hoobi pääle annat viil lisas
plaanutulõ api mano, jõud tuu
ütskõrd Moskvan kah kohalõ.

Tulõmi no Võromaalõ.
Olõt Vahtsõliina kandi
kogokunnasündmüisi man
kimmäs ütelnüüjä. Mille piät
tähtsäs uma kodokandi tege-
müisist ossa võtta?

Tan om säane mõnnus selts-
kund, kellega asju kõrralda ja
läbi kävvü. Juttu aia ja ütlen-
kuun midägi tetä. Iks tuujaos,
et seokandi elo kah sünnümüisi
täüs olnu.

Kuis lövvät tuu jaos aigu?

Eks ma tassakõistõ püvvä.
Olõ ütelnü, et põhikotussõ-
ga olõ ma esä, tõdõnõpuul ja
poig. Kõik ülejäünü aša omma
mul aoviidüs, noid ma tii sis,
ku aigu saa, a proovi iks aigu
lõudä.

Ku kaet mi kandi inemiisi
silmi sisse, kas näet sääl roh-
kõmb rõõmu vai murõht?
Minkast tuu tulla või?

Ma arva, et sääl om kõkkõ.
Ei mõistaki üldä, kumba roh-
kõmb. Inemiisil om murõ, ku
koskil jäl midägi kokko paki-
tas. Sis om tunnõ, et piirkunda
jäetäs maaha. Muidogi säänd-
se sõnõmi kah, midä ministri
Terraski andsõ, et TaIna inemi-
ne ei piässi kinni masma Võro-
maa inemise bussisõitu. Tuu
om mu meeles väega rummal
ütelnü. Kas Võromaa inemine
piät vällä kannatama, et tan
TaIna inemise jaos kah piiri
välvõtas? Piät küll. A nuu aša
kääv mõlõmbat pite.

Küsse RAHMANI JAN

Pikemb variants intervjuust
om Uma Lehe kodolehe pääl.

paosih eläjide valitsusõ, koh
sõaministri olf Toomõpuu Jüri.

26. pääväl panti sisserrändä-
mise säädüsega paika, et 0,1
saandikku paikkondliidsit
inemiisist või olla sissetulnud.
Eräkaubamassu ala panti äkili-
ne ja laih viin, tubagukraam ni
rebäse- ja naridsanaha.

1991. aasta jaanipäävä aigu olli
Võromaa mehe Kaitsõliidust ja
Kodokaitsõst priitahtlikult aot-
lidsõ majanduspiiri pääl val-
võh, et olla valmis, ku Moskva
jätki külge tulõ.

Vinne ruubli väärtüs sattõ
egä pääväga, poodi olli tühä
ja talongõ iist sai hädäperäst
kaupa. Suurõmbidõ asjo nigu
mõsumassina vai teleka ost-
misõs pidi külänõvokogost
kinnitüspaprõ küsümä.

20. piimäkuu pääväl 1992 na-
kaš masma Eesti kruun. Kol-
mõ pääväl joosul sai egäüts
1500 ruublit 150 krooni vasta
vaihta. Keskmäne palk olf sõs
549 kruuni. Tsukrukilo massõ
6,6 kruuni ja leeväpäts kesk-
midselt 1 kruun. Eesti kruun
olf kõüdet Saksan margaga: üte
marga iist sai katõssa kruuni.

Piimäkuu lõpuh olf rahva-
hääletämine, minka võeti vas-
ta Eesti Vabariigi põhisäädüs.

Pääle naksi Eesti ja Vinne läbi-
kõnõlõmisõ sõaväe välläviimi-
se üle.

1993. aasta piimäkuul olf
Lõunahummogu-Eestih pääle
naanu mõtsa ja puumatõrja-
li hullus. Nii edevanõmbidõ
maa tagasi saanu inemise ku
kurikaala tahtsõ kipõstõ rahha
saia. Mõtsa raoti nii säädüst
perrä ku säädüse vasta.

Inne jaanipäävä peeti TaInah
säitsmes latsi laulu- ja tandsu-
pido. Edimäne pido pääle Ees-
ti vahtsõst esisaisvas saamist
pidänü olõma jo aasta varõmb,
a rahapuudus olf suur. Nüüdki
saadi pidoliidsi sõõgiraha kok-
ko mõni nätal inne pito. Võro-
maalt saiva pido tunnusmedäli
tõisi siäh Pau Maie, Mürsepe
Helju, Tolga Anne, Lilosoni
Helle, Kuusõ Koidula, Oti Hel-
ve, Aropi Erja, Ilvese Helga,
Kostabi Helmut, Teppo Heli,
Lipingu Kaja, Kallioni Sigrid
ja Laursoni Peeter.

30. piimäkuul 1994. aastal
võtf Riigikogo vasta säädüse,
et parhillaõ piir Vinnemaaga
maad pite om aotlõd kontroll-
juun. Inne tuud olf Vinnemaa
president Jeltsin andnu vällä
dekreedi Petserimaal piiri üle-
puulsõs maahamärkmises.

Vahtsõlõ sannalaululõ tetti hõisuga video

RAHMANI JAN

HITIHOIATUS! Õigõ pia om vällä tulõman vahtsõnõ võrokeeline laul «Sanna-lugu» ütten videoga. Tegijä esi omma kimmä, et taast saa suvinõ hitt, miä jutustas maamehe kurblist luku, a om kimmäs tugi noilõ, kiä sannan käümi-sest häädmiilt tundva.

Ütel harilikul pääväl kuulõ toimõndusõ ussõ takan kobinat. Paota ust ja sääil saivasa kolm miist: Eliste Kaupo, Saarõ Evar ja Kaha Kaido. Nä tulli kõnõlõma, kuis vahtsõnõ laul valmis sai ja toolõ video tetti. Mehe omma küländ suurõ ja tugõva, nii ei jää üle muud, ku nimä är kullõlda. Proovi sis kirja panda, midä nä kõnõli vai midä muud ma kõgõ taa aša kotsilõ tiia ja kuulõdu olõ.

Kaupo

Eliste Kaupo om muusik ja laulukirotoja, päält tuu viil mõtsamiis. Tä om uma projekti Unised Uitajad (miä saivasa kuun päämidselt Kaupost hindäst ja timä naasõst Annikast) alt naanu tegemä võrokeelitsit laulõ. Kats tük-kü noist omma joba avaligu: Kuuba Raineri laulõ «Süä tsälkä» ja lugu «Tuul satte alla katusele», midä laul Tartese Tõnis ja mink sõna omma tett Kaplinski Jaani laulõtusõ perrä. No om linti saanu kolmas lugu – «Sanna-lugu», mink sõna om kirotanu Saarõ Evar ja midä laul Kaha Kaido. Periselt om Kaupol viil suurõmb plaan: pään tsiirust ligi 15 vahtsõ võrokeelitsit luku, minkast om mõtõ plaat kokko säädä.

Ku «Sanna-lugu» linti sai, tullf Kaupol ja Kaha Kaidol mõtõ tetä laulõ kõrralinõ video kah. Edimädsõ ja lihtsambä plaani säädse Kaupo esi kokko, a sis naas kahtlõma ja küsse sõnno autori Saarõ Evari käest üle, midä laulõtaja ummi sõnnoga täpsele mõtõlnu om. Evar sis selef vallasõ ja lihtsambäst mõttõst sai keerolidsõmb, peris esisaisva luuga filmimõtõ.

Evar

Saarõ Evar om nimeuurja ja põllumiis. Päält tuu om tä kirotanu hulga laulõtuisi ja avaldanu kats laulõraamatut. Noist edimädsõst päälkiräga



PILDI ELISTE KAUPKO KOGOST

Video tegemise osalidsõ, kiä õdaguni vasta omma pidänü, korjuva inne pühhä õdagusümaigu ütidsõ pildi pääle.



Eliste Kaupo pilli mängmän.

«Kõnõla mõtsan mädänü puuga» omma peri seo sannaluu sõna. «Naa sõna tei ma kõgõ-päält ku kavõri ütele AC/DC laulõ. Kavõrit teten mõtli sana pääle. Mullõ tundu tuu luu rütm ja trumm sannan vihtlõmisõ jaos paras tempo. Olõ tuud sannan kävven ümisnõ aastakümmit. A Kaupo võtsõ ja tekki hoobis tõsõ viie noilõ sõnõlõ. Nüüd tä inämb tuud edimäst miilde ei tulõta, om hoobis esisaisva lugu.» seletäs tä. Sõnnon omma üles loedu tähtsä ja veidükese stereotüüpse san-naga kõüdedü tegemise. «Usu, et laulust tulõ vällä, et sannan vihtlõminõ om hedonism, mõn-nus asi,» löüd Evar.

Video tegemise päävä edimädsõl poolõl sai Evar esi kah ütten lüvvä, pidi valgustaja ammõtit. A ka tuust veitüst sai tä aimu, määnest videot uuta või. «Ooda ja looda, et ku tuu, mis sääil üles võeti, usutavalt kokko löigatas, või peris huvitav



Võtõ! Kaamõra takan Nagla Lauri, kirvõga Tagametsa Tarmo, valgustas Kaha Kaido.

tulla. Ku soomõruutslaisi bänd KAJ käve Eurovisioonil, kai näide videoid. Nuu omma kah maapoissõ tegemiisist. Seo sannankäümine om vähä vanõmbidõ poissõ aoviidüs. Säänest lihtside mõttidõ ja kirgiga kõüdetüt tunnõt piäs seo video edesi andma,» luut Saarõ Evar.

Kaido

Kaha Kaido om saekaatrimis, õdagujuht ja ansambli Kõhukese vidäjä. Tälle ei miildü niisama passi, tä piät kõgõ asju ajama. Nii võtsõ tä päält laulu linti saamist video tegemise aasaajamisõ kah ette.

Alostusõs pidä tä tarvilsõs är märki, et seo video salvõstamisõ ja tegemise man ei olõ tarvitõt üttegi senti riigi rahha. «Kõik om õhinapõhinõ, vai sis võro keeli üteldül hõisuga tett,» seletäs Kaido.

Tsipakõsõ saa Kaido jutust video sisu kotsilõ kah teedä. «Kolm neländikku om üte

mehe lugu. Miis, kellel ei olõ elon kõik peris jutin, kellel om rassõ maaelo. Tuud miist sis mäng videon Tagametsa Tarmo.» Tsuska vaihõlõ pelg-ligu küsümüse: «Mille sa esi ei mängi?» «Kas ma näe väl-lä sääne, et mul om elon kõik väega sitastõ vai?» «A kas Tarmo näge?» «Jah, Tarmo näge. Tä vähembält mõist niimuudu mängi!»

Lisas päätegeläsele saa videon nätä sannahaldjat (Ale-kase Jane), säidset tugõvat miist sannalava pääl ja viil hulga muid tegeläisi. Kokko om 30 osalidsõ ümber. Video tegemise paiga löudse Eliste Kaupo. Tuu om Saare talu, Hõbessaare suidsusann, mink perrerahvas omma Sakla Kairi ja Tanel.

Video tegijäs kutsõ Kaido Nagla Lauri, kiä toimõndas OÜ Kahmapohla märgi all ja kinka Kaidol om kuuntüü-kogõmus nelä muusigavideo tegemisega. Noist tunnõtumba

omma laulu «Üts ummamuu-du maa» ja Mercedes-laulu «Ohh esä!» video.

Filmivõtõ kestevä kokko 11 tunni. Ku Kaido võttõpäävä uman pään kokko võtt, sis kõgõ inämb om tä rahul, et osalidsõ tulli filmi häämeelega, kedägi es piä pallõma. Küsti õnnõ, mis kelläs om vaia tulla, ja olti õigõl aol paiga pääl. Et osa filmmist käve sannan, tullf osaliidsil iks mitu kõrda ütte ja samma tegemist kõrrada, selle et sannan om rassõ filmi: kaamõra lätt udsutsõs ja om hulga märkmist, kuimuudu asi kõrda saia.

Mehe luutva, et video saa ligembil päivil valmis, ja plaan-va toda edimäst kõrda laemba-lõ rahvalõ näüdadä Käpä külä jaanitõlõl. Kimmäle pandas video internetti kah üles. Saami sis imeht nätä ja teedä, kas nä omma iks õigõt juttu kõnõlnu vai niisamahtõ haussi ajanu.

Tundõ läbi elo

Uma Lehe kiräsaatja URMI AILI om kirja pandnu, määndsõ tundõ inemisel elotii pääl ette tulla võiva, ja tuu noidõ kotsilõ näütit elost.

1. Üsälatsõ tundõ

Väikene lats näütäs ummi tundmuisi läbi hindä hääolõ-misõ. Ku latsõl om kõtt tühi, sis tä nakkas ikma, selle et taht süvvä. Niisama ku täl om külm vai kuum. Hirnu tekütäs võõra inemise nägemine, vai nigu tuu kotsilõ üteldäs: lats võõras-tas. Niisama tulõ ikk haigusõ aigu, ja noid om säändsõn iän pallo. Ku iks kurk om vallus ja süvvä ei saa, sis õkvalt aja ikma.

Vanõmbidõ kohus omgi noid häti vaigista. Tohe ei är unõhta latsõ rahustamist. Kõgõ lihtsamb viis om lats üskä võtta ja kussõta. Seo and kimmä tundõ.

Ku lats om haigõ, sis om imä süä viil haigõmb, selle et tä om murrõn latsõ tervise perräst.

Näide elost

Imä oll' üsälatsõga latsihaigõ-majan kolmanda kõrra pääl. Lats rüükse vaihtpidämälldä. Imäl läts närv nii krussi, et tä läts rõdu pääle ja mõtõl, et hüppäs säält alla. Õnnõs tulli tohtri, kes tä är pästevä ja latsõlõ valu vasta süsti teivä.

2. Väikulatsõ tundõ

Ku lats saa jo nii suurõs, et nakkas ilmaelost arvo saama, sis käü tuu arvosaaminõ läbi hindä tundmuisi ja hirmõ, niisama läbi rõõmu. Siin nakkasõ joba mano tulõma sündmüse keskkunnast, milles om kõgõ-päält uma pere.

Ku imä-esä saava umavaihlõ häste läbi, om lats kah rahulik. Täl om hää olla. Ku perren omma vanaimä ja vanaesä, kes kaesõ latsõ perrä sis, ku vanõmba tüül omma, kasus latsõ kimmäs tunnõ viil rohkõmb.

A pallo noid peresid om, kon kõik aig tõnõtõsõst arvo saias? Iks tulõ ette umavaihlõisi üteliisi. Säändsel juhul piässi mi üteliise är ütlemä nii, et lats ei kuulõ. Tihtsähe olõ-i suuril inemiisil nii pallo kannahust. Iks üteldäs õkvalt prahti väl-lä, mis ei miildü, ja lats kullõs päält. Tuust teküs latsõl hirm ja kimmüseldä olõk. Ku tülü tulõ viil viinadsõ pääga, või lats kah sinnä vaihõlõ jäää.

Näide elost

Esä kutsõ sõbra hindäle appi puid tegemä. Ku tüü tettü, minti tarrõ ja naati liikõ tegemä. Imä pand' sõõgi lavva pääle ja istsõ kah seltsi. Esä jäi jo peris auru ala ja mõni tüümiis niisama. Üts naas immä kitmä, ku illos tä um. A esäl tekkü armukadõhus, tä es kannahita toda vällä ja nii minti kakkõma. Imä läts näid lahutama. Tütär-lats, kes olle sis neläaastanõ, läts kah nigu imä tülü vaihõlõ. A mehe oll' nigu noorõ kikka ja es kavatsõgi perrä jättä. Tul-lõm oll' sääne, et imä sai lõtaku ja es jää lats kah ilma.

URMI AILI

Lugu lätt edesi.

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimmi perilõimisõst ja tähendüsest.

Miina ja Virve

Neo kats ilusat naasõnimme omma ka vana priinime, Miinal om Eestin 45 kandjat, nimekujul Miina 13 kandjat. Virvel om 47 kandjat. Pääle kõgõ muu omma naa nina Pindi mõisa juhtumisõl üttest suguvõsast tulnu.

Pindi mõisan ollf Tiri Jaan lännü peremehes Virve küllä,

kon tedä naati kutsma Virve Jaan. Timä poigõ perre saiva sääil edimält priinime Miina (Mina), nii keriklikult ku hingelugõmisõn 1826. Vanõmbast pojast Hindrikust sai peremiis ja timä pere om hingelugõmisõn 1834 muutunu priinimega: Wirwe. Sama lugu om personaalraamatun 1829–1884: Hindriku pere kand nimme Wirwe, noorõmbidõ velli Simmo ja Juhani perre nimme Mina.

Virve man om sõs nii, et külänimi, talunimi ja tuu muud, kuis inemisi kutsuti, saigi perekunnanimes, edimält pantu nimi muutu är. Kost

Virve külä nimi tulõ, olõ-i nii selge. 1758 om sääil elänü Werwe Mick. Roodsiaigsidõ kaartõ perrä omma sinnä mõtsa maad tennü peremehe Pindi mõisa kottal olnust ja perän mõisamaas muudõtust küläst. Ma arva, et Virve kotussõnimi tulõ tan õkva maastigusõnast, tuu ollf veeremaa, viira vai *vere vai *virvus, sõõrumaa mõts, kohe om elämä mint.

Pindin aluperätselt pant priinimi Miina tunnus olõvat edevanõmba nimi. Seod nimme, vana kiravie kujul Mina panti viil kolmõn mõisan.

Võnnu Kaagvere mõisan ollf suur Miina lisanimega sugu-

võsa, kink kodutalu olli Rootsmäe Lemmingu uurmise perrä Mäletjärve Tüürä talu (nüüt om seo tunnõt nimega Miina-mõisa) ja Võrukülä Käki talu. Miina ollf näide uma nimi, peritäv nimi joba inne ammõtlikkõ priinimmi pandmist. Tuu suguvõsa liikmõ lätsi ka üle Imäjõõ Luunja mõisadõ, kon saiva niisamatõ priinime Mina.

Priinimi Mina panti ka Harjumaal Vihterpalu mõisan, a olõ-i nätä, et tuu edesi olõs lännü, Miina nime kandja Eestin omma olnu peri päämidselt Kaagverest ja Pindist.

Priinime Miina alussõs om inämbaste edeesä nimi Mii-

na, miä tulõ vinne õigõduu mehenimest Muna (Mina), tuu ummakõrda tulõ kreeka sõnast *μύνας* (minas) 'kuu'. Minka, Mintka jt vana võrukõisi ja tartlaisi nime omma samma peritõllu. Ka Vihterpalun omma saksala roodsi-perädside nimmi hulgan mõnõ vinneperädsõ: Melnik, Markewitsch, Antonn, Durakmes. Naasõnimi Miina tulõ hoobis tõsõst suunast, germaani-saksa nimmist Wilhemine, Hermine jt, kon lühendus *Miine olõ-i nii levitüs naasõnimes kujunu ku Miina.

SAARÕ EVAR

Võro – kuritöie liin

KÄBINA HELENA

«Tsiuhti!» tõmmas nuuri nõvvokabinetin tüütänü doktor Kann kondoomi kõllatsõlõ plastbanaanilõ pääle. Määne uskmalda hää mõtõ olf klassi-oppajal uma klassi tütrigu tervüseoppusõ tunnin poli-kliinikuhe tuvva! Esi tä pagõ-si muidoki är, vast tundu tuu timä jaos liisnalt himolinõ.

Kiibõrdi sõbrannadõga sohvanukan, mõista-s kuigi olla ega midägi üldä. Klassi-velju arvatõn pidimi nigunii vanatütrikõs jäämä. Säänest-muudu nä meile hirmsa naa-ruga koolin rüüksevä.

Olõminõ läts viil andsa-kumbas, ku tohtriprovva käve mugu pääle, õt küsü no um-mõhtõ midägi. Klassi kõgõ ilosamp tütrik naas sõs üt-sipulgõ tuud ja taad uurma. Et õks kuis tuu ja taa käü. Kost põrgust tä säänsit asjo tiid!?

Nuijah, ma olõ-s esiki ütëgi poiskõsõga käest kinni hoitu-nu, kõnõlõmalda viil üsähtä-misest vai jummal hoidku! mušotamisõst. Ja mi, kas mi saatõsõs omgi jäiä noilõ plastikust banaanõlõ kondoo-mõ pääle tõmbama? Kas tuu omgi tuu, minkast tütrigõ aoki-ri ja kõgõ parõmb sõbranna Stiina õgan välläandõn hõisu-ga kirotas?

No muidoki, meil olliva ju õnnõs türkläse, kiä MSN-in sõbras panni ja sõs kaamõra iin uma püksi maaha kisi. No tuu olf viil kõrdu hullõmp ku tohtri plastbanaan.

Olkõ, et plessi pääga ümärik arvudioppaja olf Rate.ee koolin kinni pandnu, saimi peris kipõstõ teedä, kuis too-lõ elõlõsõlt tähtsäle lehele mano saia. Saimi säält sõbrannadõlõ, kiä saman klassi-tarõn puutre takan istsõva, sõnomit saata, hindäl kõrvun, kuis oppaja hirmsa räginäga inglüse kiilt kõnõlõs: «Vali hvail, sis seiv ääääs.» Uma-ette hindsiten olõs piaaigu silmist lipsanu, kuis Rate'i olf vahtõnõ sõnnom tulnu. Oo, määneki Võro nuurmiis, a kimmähe mitte mi koolist,



REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

muidõ olõs nägo tutva. Käu kallo püüdman, Tamula om täl nigu tõõnõ kodo ja kuts minno-gi paadiga sõitma. Ossaa, sää-ne sägä olõs kül vaia umma võrku saia.

Lepsemi kokko, õt treh-vämi õdagu Roosisaarõ silla man. Paari aastaga iist olf tuu sild valmis saanu ja tuust kõ-nõldi ku kõgõ ilõlõsõmbast kotõsõst Võromaa pääl. Joba olf sinnä pantu abielo märgis mitmid tabalukkõ ja siin-sää-l võisõ nätä mušotajit paarikõisi. Õkvalt tsuuda olf sinnä ütsindä minnä, nigu olõs määneki hiiljä vai midägi säänest.

«Hõi,» kostu mu sääl takast. Nuurmiis olfgi kummilõodsiku-ga kohale sõudnu. Pikk, kiidsak, tummõt verd, nigu olõs Libahundi Tiina latsõlats, silmin esieräline salalinõ pilk. Olõ-s peris mu masti miis, nigu üteldäs, esierälidselt nuu vällä vinnõnõ põlviga dressi ja vana-esä muudu kamps. A paadiga olõ-s ma Tamula pääl käünü ja tuust tahtõsõ ma kül hummõn sõbrannadõlõ kõnõlda.

Tamula salahuisist ma näile kõnõlda es saaki, selle et lorop muutu kõrrast esierälikum-bas. Üte väsunü kalamehe-kesega kõrvuisi jõudõn naas ta minkagiperäst joudu näütämä ja tuuga võiki ajama. Vaivald õt kalloga provva mano oiduja vanamiis tuust võikajamisõst arvõgi sai. Loropil olf rõnd

kummin, vanamehekene kõigi ummi kalloga olf nii kavvõn-dal, õt paistu õnnõ ku viikirp vii pääl.

Ollimi tuu lagja järve pääl katõkõistõ. Kõrraga nakaš holdo kummilõodsigu prundi man sehkendämä ja või jum-mal! – paadist nakaš hirmsa pahinaga õhk vällä juuskma. Mul lei õkvalt sääme alt jutt läbi. Kaie ümbretsõõri, mitte ütëgi inemist ja järveviir olf liisnalt kavvõndal.

Ku ma väiko tütrik olli, olf minno hiidõtet vetevanaga, õt ma lumbi mano hulkmä es lännü. Tuuperäst es olõ ma häs-te tsuklõma kah õpnu. Nuur-mehele olf mu pelgämine miili piteh, naardsõ umma jätetüt naaru suurõst häämeelst ja piisef nigu vana mätsäk kala lämmän lumbiviin.

Ellojäämistung, mõtlõ no ummõhtõ midägi vällä, ma saa-i jo säändse mõtsalisõga siia järve pääle jäiä! «Ee...tiiat, mul on tsukrutõbi, ma piä uma õdagudsõ pritsi är pandma, muidõ lätt tuu... eee...tsukru, veretsukru liisnalt madalas. Olõ hää, panõ no minno kõrras sinnä puhma mano!» Tsukru-tõvõst tiia-i ma midägi, olli kuulnu, õt vanaesäl tuu hai-gus om ja piät kõik aig hinnäst pritsmä. Miä tuu «kõik aig» om ja midä tuu prits tege, tuust es tiia ma midägi.

Vaest olf mul sääne kuulja

nägo iin, õt lorop sõudsõgi viir-de. Astõ tettõlt tasaligu sammuga puhmõ vaihõlõ, hindäl tahtõsõ süä rõnnust vällä karada. Niipia, ku ma olli kimmäs, õt tä minno nätä ei või, naksi juuskma nigu perämäne ulf, kumastu pokudõ vaihõl, sattõ maalõ maaha, ai hindä pistü ni panni edesi.

Joosi ja joosi, vaihtõpää-l poolõ seereni mutta vaodõn, sõs jäl pauussõga vasta vaht-mist saiõn. Kurradi võpsik, olõ-i seol määnestki otsa. Vaht-sõ kõik aig sääl taadõ, kas tuu ulf om mullõ perrä juuskman ja minno järvemutta põrotaman.

Oo, määneki tarõkõnõ! Määndsegi järveviirse suvõ-kodo! Lätsi läbi sitigapuhmõ, astõ üle pindride ni naksi juuskma suurõ tii poolõ. Mas-sina vuhisi müüdä, ma es jul-gu esiki kätt nõsta, olkõ õt olli säändsel moel pallo Tartõ ja Võro vaiht sõitnu. Muidoki olli trehvänü säänside himoliidsi vannomiihi pääle kah, kiä küs-sevä kõrraga, kas ma taha näil avita katiidrit sisse panda. Sisse?! Kohe põrguhe?!

Ma es taha tämbä inämp ütëgi ulli nätä ja naksi jalaga Võro poolõ minemä. Kõik aig olf sääne tunnõ, õt õgan massi-nan omgi tuu hoõ järve päält, et tä om mullõ perrä juusknu ja taht minno massinahe tõmma-da. Kotõh lätsi õkvalt maga-lõ, es kõnõlõ imäle midägi ja hummõgu tundu tuu nigu halv unõnägo.

Naksi kuuli minemä, ku näi: nuusama musta vinnõnõ dres-si mu iin koolimaja trepi pääl. Tuu olf tuusama holdõ. Kurrat külh, õt ma eelä nii pallo por-gahti! Holdõ silmä palli nigu vanalkuul hindäl, tä nägo olf krampi kiskunu ja tä litsõ ham-bidõ vaihõlt: «Vana hatt, otsõ sinno puultõist tunni, arvssi, õt olõ kohegi puhma vaonu ja är koolnu. Ku sa seost kõgõst kinkalõgi kõnõlda julgut, sõs jumala iist, ma lüü su maaha ja hiidä su tükü sinnasamma puh-mõ vaihõlõ!»

Kupati täst müüdä, õkvalt uma koolimajakõsõ üskä. Mul-lõ tõtõstõ seos pääväs ullõst avit!

Parm tsuskas

Nalapildiga tsuskas ütiskunda mõnõst hellembäst kotussõst Rõugõ Rebäse külä miis VARUSTINI ANDRES, tunnõt ka nimega PARM.



VÕI VANAHALVI!
OLÕS PIDANÜ IKS
KÕRRALIGULT ÜTSTÕSÕLÕ
PASUNA PÄÄLE ANDMA,
MITTE SÄÄNDSE MAHHE-
KAKÕLUSÕGA JANDAMA.
NO OMMA SILMÄALOTSÕ
KÕIK ROHILIDSÕ!

AH, LAS OLLAI
PÄÄLT KAKÕLUST
OLÕ-I INÄMB MÕTÕT
KAKTUISIGA
VEHKII!

Tossu Tilda pajatus

Liinalatsõ maal saviritsikit piinaman

Kilki või võro keelen kutsu väega mitund muudu: kuru-kikas, viruskikas, tarõritsik vai saviritsik. Seo lugu juhtu väega ammu, sõa lõpuaastil vai õkva päält sõta, ku saviritsikit olf egä maaelämise aho takan.

Kats pääliina koolipoissi tuudi suvõs maalõ vanaimä ja vanaesä mano. Õdagu, ku magama minti, kuuliva poiskõsõ, kuis saviritsiga aho takan tsiristämä naksi.

Poissõ segäsi tuu tsirrin väega ja nä es jää magama. Poisi püüdsevä üte tsiristjä kinni ja otsustiva, et lõikasõ timä tundla är. Tuupääle saviritsik

peris är es koolõ, a sai iks kõ-vastõ vika. Ja periselt tegevä saviritsiga umma tsirinät tsiibu kokkohõõrdmisõga, mitte tund-lidõga, a poiskõsõ tuud es tiia.

Hummõgu, ku poisi umma vägitõko vanaimäle-vanaesä-le seleti, sai vanaimä väega pahatsõs. Tä tahtõ poissõlõ mutukidõ piinamisõ iist peris kere pääle anda. Vanaimä olf koorilaulja ja tälle miildü egä-sugunõ muusiga, tuu kah, midä saviritsiga aho takan teivä.

Poisi pääste keretäve iist vanaesä, kiä es lupa vanaimäl latsi puttua. A liinalatsilõ kõnõl-di ilõstõ är, et eläjit, esiki mutukit, piinada ei tohe.

TOSSU TILDA

Latsilõ

Vastus saada üte nädäl joozul meiliaadrõssi pääle latsinukk@umaleht.ee vai postiga:
Uma Leht,
Tartu 48,
65609 Võro.

Vastussõ mano panõ kirja uma nimi, vannus ja kimmähe ka postiaadrõs.

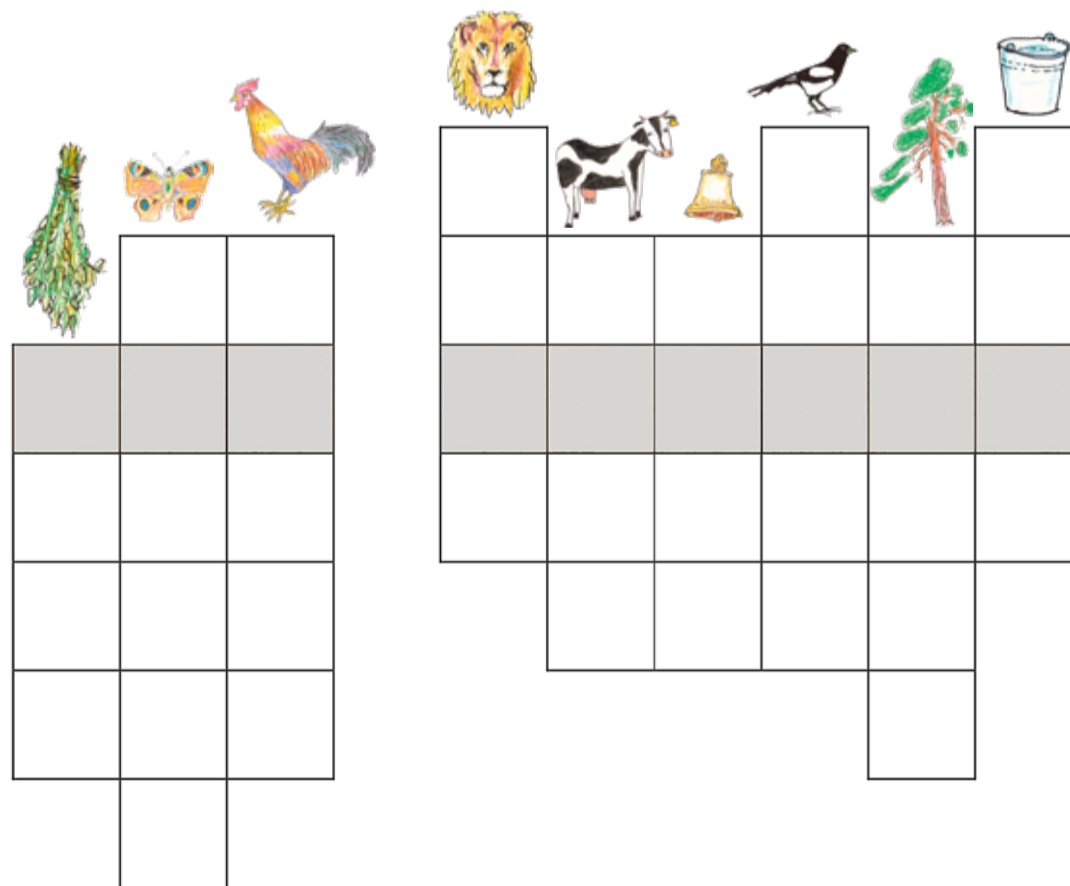
Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit välläandit.

Latsinukka tugõva Võro instituut ja Võro selts VKKF.

Minevä kõrra vastus:
4 õigõt ja 6 võlssi vastust.

Avohinna saa SOONÕ ANNI (7) Kärjulast.

Ku täudät är ristsõna, saat teedä', kon inemise' suvõl inämb käävä' ku talvõl.



Muda Mari pajatus

Makõ aiakraami aig

Ma kuuli raadiost, et egäpää-väde söögikraami hinna nak-kasõ pääle jaanipäivä allapoolõ sadama. Vasta keväjät omma hinna iks korgõl olnu. Nigu uulidsa pääl lumi är sulli, sai jo verevit maskit osta. Mis tuust, et kavvõst lämmält maalt tuudu, olli peris maaska maigu-ga. Või-olla vähä raha maiku visa. A üte karbikõsõ võidsõ meksämises iks lupa.

Parhilla inne jaanipäivä saa

egäst võrokõsõst gurmaan. Sa piä-i minemä turgu vai puuti, astut uma pindre mano vai kasvumajja ni võtat säält kõkkõ rohilit ja värskit. Säänest hää maiguga süüki saat õnnõ sõs, ku keväjä olõ siimnit maaha külbnü, hallaüül päälisrõivit kasvõ pääle säädnu, põvvaaga hainu kitsknu. Tuu vaiv saa kõik tasa tettüs, ku makõt uma aia kraami saat suuhtõ tsusada.

MUDA MARI

Telli Uma Leht!

6 kuud – 10 €, 12 kuud – 20 €, e-arvõ püsिमassuleping 1 € kuun.

tellimine.ee/umaleht,
tel 617 7717.